

מתי לרשום פטנט - ומתי אפשר לוותר?

הליך רישום פטנט ידוע כהליך ארוך, מייגע ויקר; מתי אפשר לוותר עליו, ומתי אסור לעשות זאת

מאת: [ליאת גלילי פרל](#) 14.08.2014 14:27

הליך רישום פטנט ידוע כהליך ארוך, מייגע ויקר ובעל אי-וודאות רבה באשר לתוצאתו הסופית של ההליך (שהרי בקשה לרישום פטנט אף יכולה להידחות). לעתים נדמה שאפילו אין בו צורך: כך למשל אפליקציית whatsapp נמכרה לאחרונה בכ- 19 מיליארד דולר. במסגרת עסקה זאת לא נכללו זכויות קניין רוחני בתחום הפטנטים. האם בעת הנכחית אנו עדיין זקוקים להגנה של רישום פטנט?

ואכן אחת השאלות ששואלים יזמים ומשקיעים היא האם ניתן לבנות חברה של מיליארד דולר בלי הגנת פטנטים. בצד החסרונות ניתן לציין כי לחוב מדובר בהליך יקר וארוך שיכול אף להיפרס על פני מספר שנים. בנוסף, מדובר בהליך אשר כרוך באי וודאות רבה. לעיתים, קיים קושי לנבא את התוצאה הסופית של ההליך. למעשה, אין כל ערובה לכך שהליך לרישום פטנט יסתיים בתוצאה חיובית, חרף מחקרים במאגרי מידע והליכי חיפוש מקדימים שונים (שעלותם הכספית אינה מבוטלת).

בתחומים רבים, קיימים פטנטים שניתן "לעקוף" את ההגנה המוקנית להם באמצעות שינוי יישום/הליך/רכיב כלשהו וכך למעשה להתחרות ביזם/הממציא מבלי שהדבר יוכר כהפרת פטנט. גם הליך אכיפת הגנת הקניין הרוחני שמקנה רישום הפטנט, אף הוא כרוך בהוצאות רבות. למעשה, נהוג לומר ליזם מתחיל שאם הוא חסר את האמצעים לאכוף את הגנת הפטנט, עדיף שיימנע מהליך הרישום. בהקשר זה יצוין, שפטנט רשום מהווה הרתעה יעילה כנגד מתחרים בסדר גודל קטן ובינוני אשר בעצמם חוששים מהעלויות של ניהול הליכים משפטיים. זאת ועוד: בקשה לרישום פטנט חושפת את הטכנולוגיה לכלל הציבור, מבלי שניתנה לממציא כל ערובה כי הליך הרישום של הפטנט יסתיים, בסופו של דבר, בהצלחה. קיימים מקרים, בהם עדיף לממציא לשמור על הטכנולוגיה החדשנית שלו בתור "סוד מסחרי" ולא לחשוף אותה לעין הציבור. יש לזכור כי קיימים תחומי פעילות רבים בהם לא ניתן לקבל הגנת פטנט. כך למשל, הגנת הפטנט אינה רלבנטית למיזמים מסוימים בתעשיית האפליקציות השואפת לנכס לעצמה בסיסי משתמשים גדולים (ופעמים רבות, אף ללא קבלת תמורה כספית ישירה מהמשתמש) על פני ניסיון לפתח מערכות חדשניות מבחינה טכנולוגית.

על אף החסרונות הללו, רבים היזמים שמגישים בקשות לרישום פטנטים וזאת לאור יתרונות רבים הטמונים בהליכי רישום אלו: רישום פטנט מקנה לממציא זכות בלעדית על הטכנולוגיה כלפי צדדים שלישיים בתחום הטריטוריה שבה בוצע הרישום (בדומה לרישום דירה בלשכת רישום המקרקעין). המדובר בזכות שהתגבשה במועד הרישום ואין צורך להוכיח אותה מחדש במקרים של הפרה. כך פטנט רשום, ולעיתים אף בקשת פטנט, יכול להוות הרתעה יעילה כלפי מתחרים. בנוסף, קיומו של "פרוטפוליו של פטנטים" יכול להעלות את שווי החברה, שכן כל פטנט מהווה בפני עצמו – נכס קניין רוחני. כמו כן, הדבר מהווה סממן חיובי לחדשנות טכנולוגית ובלעדיות.

רישום פטנט גם יכול להוות אמצעי הגנה כנגד תביעות מצד מתחרים העושים שימוש בטכנולוגיה דומה או זהה (ואשר לגביה לא ניתנה או לא התבקשה הגנת קניין רוחני). בנוסף, פטנטים יכולים להוות מקור הכנסה – ניתן לסחור בהם, למכור או ליתן רישיון שימוש,

